

Till Umeå kommunfullmäktige, 2025-02-06

Interpellation till kommunstyrelsens ordförande Hans Lindberg (S)

Finns ett kommungemensamt ansvar för socialtjänstens omställning?

Den 1 juli 2025 träder den nya socialtjänstlagen i kraft: *En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter* (Prop. 2024/25:89). Den nya lagen ska skapa en förebyggande, tillgänglig, jämställd och kunskapsbaserad socialtjänst. Implementeringen av den nya lagen beskrivs som den största förändringen av socialtjänsten sedan 1980-talet. Syftet med den nya lagen är att möta nya samhällsutmaningar genom att socialtjänsten ska nå människor tidigt, innan problem uppstått eller vuxit sig stora, att sänka trösklarna och erbjuda snabbare insatser på enklare sätt än idag, och att verksamheten ska bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. Detta är en förändring som efterfrågats av i princip samtliga aktörer på fältet under en längre tid. Det är också en inriktning som stöddes både av den tidigare regeringen som tillsatte utredningen och den nuvarande regeringen som nu implementerar den.

Det råder konsensus kring det faktum att ett proaktivt och förebyggande arbetssätt blir samhällsekonomiskt lönsamt i längden. Men samtidigt innebär både införandet av nya arbetssätt och själva omställningen i sig att man under en period kommer få ökade kostnader. Detta förväntas alltså i Umeå ske samtidigt som individ- och familjenämnden konsekvent har underfinansierats av styrande partier. I 2025 års budget saknas medel till ökade volymer vilket kommer att tvinga nämnden till nedskärningar för att hålla de ekonomiska ramarna. Budgetåstramningarnas effekt på nämndens förebyggande arbete märks tydligt när öronmärkta medel för att arbeta förebyggande istället går till att täcka upp för underskotten i nämnden och viktiga insatser skjuts på framtiden för att spara pengar.

SKR betonar att den stora omställning som socialtjänsten står inför måste vara en kommungemensam fråga. Ett tips från SKR är att arbetet bör förankras i kommunstyrelsen för att hela kommunen tillsammans ska kunna staka ut en gemensam riktning med gemensamma mål. Med anledning av nödvändigheten av ett kommungemensamt ansvar för socialtjänstens omställning ställer jag följande frågor till kommunstyrelsens ordförande Hans Lindberg:

Fråga/Frågor:

1. Anser du att individ- och familjenämnden har fått ändamålsenliga ekonomiska förutsättningar för att kunna arbeta mer förebyggande i enlighet med de nya lagkraven och Umeå kommuns höga ambitioner?
2. Om så är fallet, varför har då de medel som specifikt öronmärkts till förebyggande åtgärder i enlighet med UVTS använts till övriga driftskostnader och varför har förebyggande insatser i nämnden pausats?
3. Hur planerar styrande partier att förändra fördelningen av medel till individ- och familjenämnden när det förebyggande arbetet blir lagstadgat?

Liv Zetterberg
Vänsterpartiet